

## Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie piątej

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |  |  |   |
|--|---|--|--|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |  |  |  |   |
| ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE   |   |  |  |  |   |
| <p>„Dzień po dniu”.<br/>Dziennik<br/>Joanna Olech, <i>Dynastia Miziołków</i> (fragmenty)</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje najważniejsze informacje na temat głównego bohatera</li> <li>• wymyśla tytuły zapisków w dzienniku</li> <li>• zna sposób odczytywania dat</li> <li>• zna pojęcie <i>dziennik</i></li> <li>• zna pojęcie <i>blog</i></li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera</li> <li>• zapisuje poprawnie daty</li> <li>• czyta poprawnie daty</li> <li>• objaśnia pojęcie <i>dziennik</i></li> <li>• objaśnia pojęcie <i>blog</i></li> </ul>                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje bohaterów drugoplanowych</li> <li>• ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo</li> <li>• wyszukuje w tekście podane informacje</li> <li>• tworzy kartkę z dziennika</li> </ul>                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nazywa emocje bohatera</li> <li>• objaśnia znaczenie związków wyrazowych</li> <li>• odróżnia w tekście informacje od opinii</li> <li>• tworzy teksty – wpisy na blog</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzi blog</li> </ul>   |
| <p>„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości</p>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy</li> <li>• zna pojęcia <i>liczba, czas, osoba, rodzaj czasownika</i></li> <li>• wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej</li> <li>• zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika</li> <li>• wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach</li> <li>• odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje</li> <li>• odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odróżnia czynności od stanów</li> <li>• przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie</li> <li>• odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>• stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |   |  |   |  |
|--|---|---|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |   |  |   |  |
| „Poszedł po rozum do głowy...”. Trudne formy czasu przeszłego                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się stosować</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> <li>zna zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zakońzeniach bezokolicznika i stara się je stosować</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> <li>stosuje zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika</li> <li>wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> <li>korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników</li> <li>poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym</li> <li>sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny</li> </ul> |
| „Gdy się skończy nawet prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>czasowniki dokonane</i> i <i>niedokonane</i></li> <li>wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane</li> <li>wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane</li> <li>wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej</li> </ul>                | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane</li> <li>poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych</li> </ul>  |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |   |   |   |
|--|---|--|---|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |  |   |   |   |
| „Tylko nudziarze nie mają marzeń”.<br>Katarzyna Majgier,<br><i>Przebój na pięć</i><br>(fragmenty)      | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia treść fragmentu powieści</li> <li>• wymienia bohaterów</li> <li>• zna pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> oraz <i>postać drugoplanowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje główną bohaterkę</li> <li>• określa cechy różnych bohaterów</li> <li>• wskazuje w utworze bohatera głównego</li> <li>• odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nazywa problemy poruszone w utworze</li> <li>• wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym</li> <li>• objaśnia pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki</li> <li>• czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci</li> <li>• używa pojęć <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań</li> </ul>                                |
| „Pomysł przyszedł nam natchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”.<br>Strona czynna i bierna czasowników | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i></li> <li>• wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej</li> <li>• zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i></li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy stronę czynną i bierną czasowników</li> <li>• odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich</li> <li>• poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania  |   |  |  |   |
|--|--|---|--|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |   |  |  |   |
| „Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przystówek w związkach wyrazowych                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, na jakie pytania odpowiada przysówek</li> <li>• rozpoznaje przysówek wśród innych części mowy</li> <li>• wie, że przysówki najczęściej łączą się z czasownikami</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy przysówki od przymiotników</li> <li>• rozpoznaje przysówki utworzone od innych części mowy</li> <li>• rozpoznaje związki przysówka z czasownikiem</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje związki przysówka z przymiotnikiem lub przysówkiem</li> <li>• stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przysówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• używa związków przysówka z przymiotnikiem i przysówkiem dla określenia natężenia cech</li> <li>• zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysówek oraz zasad ich pisowni</li> </ul>   |
| „Trzy, dwa, jeden... Enter! Witaj w świecie gry”. Ałbena Grabowska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta ze zrozumieniem tekst</li> <li>• zna pojęcie <i>świat wirtualny</i></li> <li>• określa, kto opowiada o zdarzeniach</li> <li>• zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i></li> <li>• czyta informacje na temat systemu PEGI</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji</li> <li>• używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i></li> <li>• przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora</li> <li>• opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera</li> <li>• wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym we fragmencie powieści</li> <li>• określa formę czasowników używanych przez narratora</li> <li>• wyraża opinię na temat korzystania z internetu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym</li> <li>• analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym</li> <li>• formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> <li>• tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku      | Wymagania  |   |   |  |   |
|--|--|---|---|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |   |   |  |   |
| Zostań mistrzem gry".<br>Pisownia wyrazów z rz i ż | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni rz i ż</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz oraz ż</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                            | Wymagania   |  |   |   |  |
|--|---|--|---|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |   |   |  |
| „Gry i zabawy – nauki podstawy”.<br>Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy</li> <li>zna pojęcia <i>liczby</i> i <i>rodzaju rzeczownika</i></li> <li>zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować</li> <li>czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rodzaje rzeczownika</li> <li>odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych</li> <li>stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych</li> <li>zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne</li> <li>rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite</li> <li>stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |   |  |   |   |
|---|--|---|--|---|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |   |  |   |   |
| <p>„Czy książeczki noszą dżinsy?”.<br/> <b>Opis postaci literackiej – rady dla piszących.</b><br/>           Barbara Kosmowska, <i>Buba</i> (fragmenty)</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki</li> <li>wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki</li> <li>czyta rady dla opisujących wygląd postaci</li> <li>zna kompozycję opisu postaci</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problemy rodzinne głównej bohaterki</li> <li>opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń</li> <li>określa styl ubierania się postaci</li> <li>tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje postać z różnych punktów widzenia</li> <li>objaśnia znaczenie frazeologizmów</li> <li>używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących</li> <li>tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów</li> <li>opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań</li> <li>używa frazeologizmów w opisie postaci</li> <li>tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy bezbłędną językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi</li> </ul> |
| <p>„Tydzień dzieci miał siedmioro...”.<br/>           Przypadki rzeczownika</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>przypadki rzeczownika</i></li> <li>odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika</li> <li>tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika</li> <li>objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu</li> <li>określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>objaśnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki</li> </ul>   |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                   | Wymagania   |  |  |  |   |
|---|---|--|--|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |  |  |  |   |
| „Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i></li> <li>omawia krótko wybrany fragment powieści</li> <li>określa, kto opowiada o zdarzeniach</li> <li>zna pojęcie <i>narratorpierwszoosobowy</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu</li> <li>objaśnia pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i></li> <li>objaśnia znaczenie słowa <i>empatia</i></li> <li>wypowiada się na temat nastroju bohaterki</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i></li> <li>określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym</li> <li>cytuje odpowiednie fragmenty utworu</li> <li>analizuje zachowanie postaci</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problem niepełnosprawności bohaterki</li> <li>określa sposób wypowiedzania się narratora</li> <li>formułuje radę dotyczącą etykiety językowej</li> <li>używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> <li>tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu</li> </ul> |
| „Urządzić pokój to nie lada sztuka”. Pisownia wyrazów z ó i u                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni ó i u</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó oraz u</li> </ul>  |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                  | Wymagania  |  |  |  |   |
|--|--|--|--|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |  |  |  |   |
| „Každy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje wygląd bohatera</li> <li>czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych</li> <li>porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego</li> <li>analizuje pytania dotyczące tekstu</li> <li>podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje uczucia i nastroje bohaterki tekstu</li> <li>opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i></li> <li>podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego</li> <li>wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> <li>wykonuje oryginalny plakat odnoszący się do problemu odmienności</li> </ul> |
| „Gramatyczne witaminy dla chłopaka i dziewczyny”. Temat i końcówka rzeczownika | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>temat</i> i <i>końcówka</i> rzeczownika</li> <li>stara się wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia temat i końcówkę rzeczownika</li> <li>wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia poprawnie temat i końcówkę rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat synkretyzmu form gramatycznych rzeczowników</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>  |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania  |   |   |   |   |
|--|--|---|---|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |   |   |   |   |
| „Belferskie oblicza”.<br><b>Rady dla formułujących argumenty.</b> Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alcybiadesa</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu</li> <li>• zna pojęcie <i>argument</i></li> <li>• czyta rady dla formułujących argumenty</li> <li>• czyta informacje na temat bohatera</li> <li>• zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu</li> <li>• wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera</li> <li>• analizuje podane argumenty</li> <li>• objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta achillesowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników</li> <li>• objaśnia określenia charakteryzujące bohatera</li> <li>• ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat</li> <li>• stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej</li> <li>• opisuje bohatera</li> <li>• podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów</li> <li>• wypowiada się na temat komizmu w tekście</li> <li>• tworzy hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą</li> <li>• funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska</li> </ul> |
| „Kto zna zmiany, ten wygrany”.<br>Oboczności w temacie rzeczownika   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, że podczas odmiany przez przypadki następują wymiany głosek w temacie</li> <li>• zna pojęcie <i>oboczności</i></li> <li>• wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje oboczności w tematach rzeczowników</li> <li>• zna pojęcie <i>tematy oboczne</i></li> <li>• wykorzystuje wiedzę o wymianie <i>rz : r, ó : o, ch : sz</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika</li> <li>• rozpoznaje wymianę <i>e : ø</i> oraz <i>ø : e</i> w tematach obocznych</li> <li>• wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek <i>q : ę</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje wiedzę o wymianie <i>e : ø</i> oraz <i>ø : e</i> w tematach obocznych do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>   |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |   |  |  |   |
|---|--|---|--|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |   |  |  |   |
| <p>„Akcja pod kryptonimem <i>Wybuchowa kanapka</i>”.</p> <p><b>Plan szczegółowy – rady dla piszących.</b></p> <p>Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza Rabowników</i> (fragmenty)</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• dobiera tytuły do wydzielonych części tekstu</li> <li>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania</li> <li>• zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń</li> <li>• czyta rady dla piszących plan szczegółowy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią</li> <li>• samodzielnie skraca i przekształca zdania</li> <li>• porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń</li> <li>• skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>• zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń</li> <li>• zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje miejsca zdarzeń</li> <li>• przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>• tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu</li> </ul>  |
| <p>„Wśród chwatów i hultajów”.</p> <p>Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i></p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>• zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i></li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> oraz <i>h</i></li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania  |  |  |  |   |
|--|--|--|--|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |  |  |  |   |
| „Uwaga! Przyjechał teatr”. Małgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów</li> <li>czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych</li> <li>czyta informacje na temat języka i znaków teatru</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera</li> <li>wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy</li> <li>wymienia większość znaków teatru</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera</li> <li>rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze</li> <li>wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje reakcje publiczności na przedstawienie</li> <li>ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej</li> <li>omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów</li> </ul> |

ROZDZIAŁ II MALI I WIELCY W HISTORII

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |   |  |  |   |
|---|--|---|--|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |   |  |  |   |
| „Historia biblijna w drzewie lipowym wystrugana”. Antonina Domańska, <i>Historia żółtej ciżemki</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa czas i miejsce zdarzeń</li> <li>zna pojęcia <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu</li> <li>zna pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i></li> <li>ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przycaca fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń</li> <li>zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu</li> <li>odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu</li> <li>objaśnia pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i></li> <li>wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>selekcjonuje informacje</li> <li>podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu</li> <li>sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów</li> <li>używa ze zrozumieniem pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i></li> <li>określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu</li> <li>określa funkcję archaizmów w tekście</li> <li>opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przerośni oraz innych środków stylistycznych</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat utworu historycznego w analizie tekstu</li> <li>porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście</li> <li>analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                 | Wymagania   |   |   |   |  |
|---|---|---|---|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ   |   |   |   |  |
| „W podróż za jeden uśmiech”.<br>Przymyki i wyrażenia przyimkowe               | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>przyimek</i></li> <li>zna pojęcie <i>wyrażenie przyimkowe</i></li> <li>rozpoznaje niektóre przymyki</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy</li> <li>wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe</li> <li>wie, że przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy</li> <li>zna pojęcia <i>przymyki proste</i> i <i>przymyki złożone</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przymyki proste i złożone</li> <li>tworzy przymyki złożone</li> <li>wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnych wyrażeń przyimkowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności</li> <li>używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przyimkowych</li> <li>poprawnie zapisuje przymyki złożone</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymków, wyrażeń przyimkowych oraz ich funkcji</li> </ul> |
| „Ploteczki przy okazji kartkóweczki”.<br>Związek rzeczownika z przymiotnikiem | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy</li> <li>zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika oraz przymiotnika</li> <li>wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa liczbę i rodzaj przymiotnika</li> <li>wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa</li> <li>stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe</li> <li>poprawnie zapisuje cząstkę <i>nie</i> z przymiotnikami</li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem</li> <li>poprawnie zapisuje końcówki <i>ą</i> i <i>ę</i> w zakończeniach przymiotników i rzeczowników</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników oraz ich funkcji</li> </ul>                  |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |  |   |   |
|--|---|--|--|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |  |  |   |   |
| <p>„Czy nie nudno panu na pomniku?”.<br/> <b>Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących.</b><br/> Wanda Chotomska,<br/> <i>Pomnik Kopernika</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku</li> <li>• układa zdarzenia w porządku chronologicznym</li> <li>• wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników</li> <li>• czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu</li> <li>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu</li> <li>• łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu</li> <li>• sporządza plan zdarzeń</li> <li>• opisuje miejsce zdarzeń</li> <li>• tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa cechy osoby mówiącej w wierszu</li> <li>• przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji</li> <li>• opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe</li> <li>• tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika</li> <li>• wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację</li> <li>• tworzy opowieść o jednej z przygód bohatera wiersza</li> <li>• tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu – oryginalne pod względem treści i stylu</li> </ul>   |
| <p>„Kolorowy zawrót głowy”.<br/> Odmiana przymiotnika</p>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje</li> <li>• rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika</li> <li>• odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki</li> <li>• tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika</li> <li>• tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>• stosuje poprawnie i celowo zróżnicowane formy gramatyczne przymiotników</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany przymiotników oraz zasad ich pisowni</li> <li>• objaśnia związki między warstwą językową a znaczeniową utworu literackiego</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania   |  |   |  |  |
|---|---|--|---|--|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ   |  |   |  |  |
| „Wojenka, wojenka, cóż ty za pani ...”. Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów</li> <li>• ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich</li> <li>• zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i></li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa, kto wypowiada się w pieśni</li> <li>• wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy</li> <li>• wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia obrazy poetyckie</li> <li>• wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni</li> <li>• omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje w formie wskazówek informacje na temat obrazów poetyckich</li> <li>• hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy</li> <li>• używa ze zrozumieniem terminów <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> w odniesieniu do utworów <i>My, Pierwsza Brygada i Piechota</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych</li> <li>• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną</li> </ul> |
| „Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>• zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą</li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą</li> </ul>   |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |   |  |  |
|--|---|--|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |   |  |  |
| „Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze...”. Liczebnik i jego znaczenia   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>liczebnik</i></li> <li>wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik</li> <li>rozpoznaje niektóre liczebniki</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika</li> <li>rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika</li> <li>posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki</li> </ul>                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych</li> <li>odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji liczebników</li> </ul>                     |
| „Wojenne piosenki... niezrównane towarzyszkę walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i> (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, Pałacyk Michla (fragment) | <ul style="list-style-type: none"> <li>czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim</li> <li>zna pojęcie <i>konspiracja</i></li> <li>wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański</li> <li>czyta informacje o Krystynie Kraheleskiej</li> <li>pisze ogłoszenie informujące o koncercie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień</li> <li>wypowiada się na temat walk powstańczych</li> <li>opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu</li> <li>pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej</li> <li>omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać</li> <li>używa ze zrozumieniem słowa <i>konspiracja</i></li> <li>opisuje pomnik Małego Powstańca</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera</li> <li>wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście</li> <li>określa intencje wypowiedzi</li> <li>określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania</li> <li>dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |  |   |  |
|--|---|--|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |  |   |  |
| „Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się...”.<br>Mariusz Zaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i><br>(fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście</li> <li>porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią</li> <li>zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i></li> <li>zna pojęcie <i>wspomnienia</i></li> <li>czyta informacje na temat TOPR-u</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje narratora w tekście</li> <li>porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią</li> <li>objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i></li> <li>objaśnia pojęcie <i>wspomnienia</i></li> <li>opisuje godło TOPR-u</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym</li> <li>określa cechy charakteru bohaterów tekstu</li> <li>określa motywy działań ratowników górskich</li> <li>wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy</li> <li>czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy</li> <li>wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> </ul>               |
| „Ile to było? Kiedy się działo? Porządkuj liczby i rób to śmiało!”<br>Liczebniki główne i porządkowe                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>liczebniki główne</i></li> <li>zna pojęcie <i>liczebniki porządkowe</i></li> <li>wie, co określają liczebniki główne i porządkowe</li> <li>odróżnia cyfry arabskie od rzymskich</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje</li> <li>odróżnia liczebniki główne od porządkowych</li> <li>odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru</li> <li>zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi</li> </ul>                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych</li> <li>zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące funkcji liczebników głównych i porządkowych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                     | Wymagania  |   |   |  |  |
|---|--|---|---|--|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |   |   |  |  |
| „Poeci... na start!”.<br>Kazimierz Wierzyński,<br><i>Na start</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie wiersz i określa jego temat</li> <li>• zna pojęcie <i>bohater liryczny</i></li> <li>• zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa tematykę tekstu</li> <li>• przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego</li> <li>• wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu</li> <li>• przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu</li> <li>• czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa, kim może być podmiot liryczny</li> <li>• opisuje bohatera lirycznego</li> <li>• określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje tekst na poziomie metaforycznym</li> <li>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |  |   |  |
|--|---|--|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |  |   |  |
| <p>„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”.<br/> <b>Podziękowanie – rady dla piszących.</b> Janusz Pindera, <i>Życie pokaże</i> (fragmenty)</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst prasowy</li> <li>• podaje informacje na temat osiągnięć bohaterki tekstu prasowego</li> <li>• zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i></li> <li>• czyta rady dla piszących podziękowanie</li> <li>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wynotowuje informacje z tekstu</li> <li>• określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki</li> <li>• przytacza tytuł artykułu i śródtytuły</li> <li>• porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów</li> <li>• pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje</li> <li>• prezentuje bohaterkę tekstu</li> <li>• objaśnia i komentuje tytuł artykułu</li> <li>• porównuje artykuł prasowy i tekst literacki</li> <li>• wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych</li> <li>• wyraża opinię na temat postawy bohaterki</li> <li>• określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym</li> <li>• pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego</li> <li>• formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |   |  |  |
|--|---|--|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |   |  |  |
| „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych   | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych</li> </ul>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej</li> </ul> |
| „Niecodzienne atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykle miejsca, które warto zobaczyć”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i></li> </ul>   |

ROZDZIAŁ III HEROSI MITÓW I LEGEND

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |   |   |   |   |
|--|---|---|---|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |   |   |   |   |
| „Mity ożywają”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>mitologia</i></li> <li>wymienia kilku bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali</li> <li>używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych</li> <li>wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali</li> <li>objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych</li> <li>rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim</li> <li>objaśnia rodowód bogów greckich</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji</li> <li>rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów</li> </ul>     | <ul style="list-style-type: none"> <li>pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu</li> <li>funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii</li> </ul> |
| „Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie”. Powtórzenie o wypowiedzeniach                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, co to jest wypowiedzenie</li> <li>wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące</li> <li>wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika</li> </ul>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi</li> <li>stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi</li> <li>odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje równoważniki zdań</li> <li>przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnej</li> <li>określa znaczenie łańcuchowych sentencji, korzystając z różnych źródeł</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>   |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku               | Wymagania   |   |  |   |   |
|---|---|---|--|---|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |   |  |   |   |
| „Kim jest ten więzień?”. Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji</li> <li>przycacza fragment tekstu na wskazany temat</li> <li>podaje kilka określeń charakteryzujących głównego bohatera</li> <li>czyta definicję słowa <i>prometejski</i></li> <li>czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu</li> <li>opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń</li> <li>wyraża opinię na temat wartości darów tytana</li> <li>charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza</li> <li>wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości</li> <li>wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów</li> <li>wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana</li> <li>zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka</li> <li>formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości</li> <li>wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych</li> <li>na podstawie analizy tekstu formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                            | Wymagania  |   |  |   |  |
|--|--|---|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ  |   |  |   |  |
| „Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali”. Podmiot i orzeczenie | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu orzeczenie</li> <li>rozpoznaje w zdaniu podmiot</li> <li>zna pojęcie <i>związekgłówny w zdaniu</i></li> <li>wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku</li> <li>wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję</li> <li>wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje</li> <li>wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu</li> <li>zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i></li> <li>zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i></li> <li>zna pojęcie orzeczenie czasownikowe</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu</li> <li>w wypowiedziach ustnych i pisemnych wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu</li> <li>rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu</li> <li>rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu</li> <li>rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu</li> <li>wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach</li> <li>świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia</li> <li>funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu</li> <li>funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</li> <li>funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń</li> </ul> |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |  |   |   |
|--|---|--|--|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |  |  |   |   |
| „Teraz Zeus ma głos”. Gerard Moncomble, o tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa adresata opowieści</li> <li>opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji</li> <li>odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter</li> <li>zna pojęcie <i>uosobienie (personifikacja)</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje imiona wymienionych w micie bogów w formie notatki graficznej</li> <li>podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji</li> <li>krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach</li> <li>objaśnia pojęcie <i>uosobienie (personifikacja)</i>, odwołując się do przykładów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści</li> <li>przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji</li> <li>dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu</li> <li>wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci</li> <li>określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażen synonimicznych</li> <li>wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> </ul> |
| „Jacy? Ktorzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?”. Przydawka   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>przydawka</i></li> <li>wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka</li> <li>rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu</li> <li>wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe</li> <li>przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy</li> <li>buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami</li> <li>funkcjonalnie używa przydawek różnego typu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</li> </ul>                |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |   |   |   |   |
|---|--|---|---|---|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |   |   |   |   |
| „Trzymaj język za zębami”. Jan Parandowski, Syzyf   | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne</li> <li>wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf</li> <li>wie, jaką funkcję pełniły mity greckie</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu</li> <li>opisuje sposób ukarania Syzyfa</li> <li>objaśnia funkcje mitów greckich</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>układa szczegółowy plan zdarzeń mitu</li> <li>wyraża opinię na temat kary dla Syzyfa</li> <li>omawia przesłanie mitu korynckiego</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci</li> <li>zapisuje przesłanie mitu w formie rad</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalny sposób ukazania współczesnej postaci mitologicznej</li> </ul>   |
| „W świecie bogów, herosów i ludzi”.<br><b>Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących.</b> Jan Parandowski, <i>Dwanaście prac Heraklesa</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu</li> <li>wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera</li> <li>wyszukuje w słowniku znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz znaczenie <i>stajnia Augiasza</i></li> <li>czyta rady dla piszących charakterystykę postaci</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu</li> <li>objaśnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera</li> <li>objaśnia znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenie <i>stajnia Augiasza</i></li> <li>tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru</li> <li>wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> <li>używa ze zrozumieniem wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenia <i>stajnia Augiasza</i></li> <li>tworzy charakterystykę postaci literackiej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa wpływ różnych czynników na życie bohatera</li> <li>wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera</li> <li>tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> <li>pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu</li> <li>funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku              | Wymagania   |   |  |   |  |
|--|---|---|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |   |  |   |  |
| „Nie udawaj Greka”.<br>Dopełnienie                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>dopełnienie</i></li> <li>wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie</li> <li>rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu</li> <li>wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe</li> <li>określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami</li> <li>funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</li> </ul>                   |
| „W labiryncie mitu”.<br>Jan Parandowski,<br><i>Tezeusz</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia bohaterów mitu</li> <li>porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym</li> <li>czyta uważnie wskazany fragment utworu</li> <li>zna pojęcie <i>wątek</i></li> <li>wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów</li> <li>czyta informacje na temat kultury minojskiej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu</li> <li>nadaje tytuły wydarzeniom</li> <li>opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera</li> <li>objaśnia pojęcie <i>wątek</i></li> <li>używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem</li> <li>tworzy opowieść inspirowaną mitem</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje dwie historie mitologiczne</li> <li>wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru</li> <li>nazywa uczucia bohaterki</li> <li>objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu <i>labirynt</i></li> <li>porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>ocenia postawę bohatera</li> <li>przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska</li> <li>rozpoznaje emocje bohaterki</li> <li>omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci</li> <li>odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku | Wymagania   |   |  |  |   |
|---|---|---|--|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |   |  |  |   |
| „Skarby gramatyki”.<br>Okoliczniki            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>okolicznik</i></li> <li>wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki</li> <li>zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu</li> <li>rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu</li> <li>wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki</li> <li>odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy</li> <li>tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami</li> <li>funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |   |  |   |  |
|--|---|---|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |   |  |   |  |
| <p>„Muzo! Męża wyśpiewaj...”.</p> <p><b>Prezentacja multimedialna – rady dla twórczych.</b> Jan Parandowski, <i>Podróże Odysusza</i> (fragmenty)</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst o podróży Odysusza oraz informacje o wojnie trojańskiej</li> <li>• określa czas zdarzeń</li> <li>• zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się między Scyllą a Charybdą</i></li> <li>• czyta rady dla twórczych prezentację multimedialną</li> <li>• przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście</li> <li>• nadaje tytuły przygodom Odysusza</li> <li>• stosuje w opisie syren epitety i porównania</li> <li>• tworzy opowieść inspirowaną mitem</li> <li>• tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym</li> <li>• ocenia przygody we wskazanych kategoriach</li> <li>• opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia</li> <li>• wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania</li> <li>• tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o obyczajach w kraju Feaków</li> <li>• rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi</li> <li>• wspomina wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń</li> <li>• tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |  |   |  |   |
|---|--|--|---|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |  |   |  |   |
| „Podchody z Indianami i ze zdaniami”. Analiza zdania pojedynczego   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu</li> <li>buduje zdania z podanych związków wyrazowych</li> </ul>                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające</li> </ul>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy</li> <li>używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne</li> <li>używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu</li> <li>formułuje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania</li> </ul>             |
| „Na koniec świata i jeszcze dalej”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Orfeusz i Eurydyka</i> (fragmenty <i>Ilustrowanej książki mitów greckich</i> ) | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa tematykę utworu</li> <li>rozpoznaje miejsca akcji</li> <li>opowiada o zdarzeniach</li> <li>zna pojęcie <i>dygresja</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza plan wydarzeń dotyczących wędrówki bohatera</li> <li>analizuje przyczyny i skutki zdarzeń</li> <li>rozpoznaje dygresję w utworze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia Orfeusza z punktu widzenia innego bohatera</li> <li>wnioskuje na podstawie przesłanek z tekstu o przyczynie niepowodzenia Orfeusza</li> <li>podaje epitety określające uczucia bohaterów</li> </ul>                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia przerośnięte określenie dotyczące bohatera</li> <li>tworzy wypowiedzi o charakterze perswazyjnym</li> <li>zestawia treść mitu z innymi tekstami kultury</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości</li> <li>analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                 | Wymagania   |  |   |   |   |
|---|---|--|---|---|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |  |   |   |   |
| „Od darów natury do świata kultury”. Typy związków wyrazowych | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w zdaniu podmiot, orzeczenie</li> <li>wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych</li> <li>zna pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i></li> <li>nazywa niektóre typy związków wyrazowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa formy gramatyczne wyrazów w związkach wyrazowych</li> <li>wyodrębnia związki poboczne</li> <li>objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i></li> <li>wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i></li> <li>odróżnia różne typy związków wyrazowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w tworzeniu poprawnych konstrukcji zdaniowych</li> <li>używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów związków wyrazowych w zdaniu</li> </ul> |
| „Podniebny lot”. Jan Parandowski, <i>Dedal i Ikar</i>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście</li> <li>podaje określenia dotyczące każdego bohatera</li> <li>wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu</li> <li>zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa</li> <li>objaśnia znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia zdarzenia w formie komiksu</li> <li>opisuje bohaterów, wykorzystując inny tekst kultury (rzeźbę)</li> <li>używa ze zrozumieniem wyrażenia <i>ikarowy lot</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu</li> <li>interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu</li> <li>tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych</li> </ul>                 |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania   |   |   |  |   |
|---|---|---|---|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |   |   |  |   |
| „Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta”.<br>Cecylia Niewiadomska,<br><i>Piast, Podanie o Lechu</i>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa czas i miejsce zdarzeń</li> <li>zapisuje plan ramowy opowieści</li> <li>zna pojęcie <i>podanie</i></li> <li>opowiada o obrzędzie postrzyżyn</li> <li>przytacza z tekstu przysłowie dotyczące gościnności</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń</li> <li>zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem</li> <li>wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne</li> <li>objaśnia pojęcie <i>podanie</i></li> <li>tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje wyczerpujące informacje o bohaterach tekstu</li> <li>czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety</li> <li>wymienia wartości cenione przez Polan</li> <li>tworzy scenariusz audycji telewizyjnej na temat obrzędu opisanego w podaniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej</li> <li>wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania</li> <li>tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty</li> <li>określa funkcję pieśni w utworze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy interesującą wypowiedź o charakterze przemowy, używając funkcjonalnie różnorodnych argumentów</li> </ul>  |
| „Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”.<br>Powtórzenie pisowni wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, nie</i> oraz wielką i małą literą | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z cząstką <i>nie</i> pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i>, wielkiej i małej litery</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z cząstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z cząstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z cząstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i> oraz wielką i małą literą</li> </ul> |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                            | Wymagania  |  |   |  |   |
|--|--|--|---|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |  |   |  |   |
| „Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu</li> <li>wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego</li> <li>zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i></li> <li>wyodrębnia zdania w tekście</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte</li> <li>rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia</li> <li>objaśnia budowę zdania złożonego</li> <li>zna pojęcie <i>zdania składowe</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego</li> <li>objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi</li> <li>poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach</li> <li>oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania   |  |   |   |   |
|---|---|--|---|---|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ   |  |   |   |   |
| „Gołębie wszystkich placów, wzywam was”. Mariusz Wollny <i>Tropem smoka. Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragmenty); Barbara Suchy, <i>Promują i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie?</i> (fragment artykułu prasowego) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy</li> <li>• opisuje postać fantastyczną</li> <li>• zna pojęcie <i>legenda</i></li> <li>• zna pojęcie <i>podtytuł</i></li> <li>• czyta informacje na temat czasopism i gazet</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa temat legendy</li> <li>• wskazuje motywy baśniowe</li> <li>• objaśnia pojęcie <i>legenda</i></li> <li>• wskazuje <i>podtytuł</i></li> <li>• wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego</li> </ul>                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika</li> <li>• opowiada o postaci historycznej z tekstu</li> <li>• wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze</li> <li>• objaśnia funkcję podtytułu</li> <li>• omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni</li> <li>• wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej</li> <li>• wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze</li> <li>• wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym</li> <li>• rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza</li> <li>• używa funkcjonalnie pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście</li> </ul> |
| „Nie dukat czyni szczęśliwym”. Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie</li> <li>• zna pojęcie <i>akcja</i></li> <li>• prezentuje głównego bohatera</li> <li>• zna pojęcie <i>sentencja</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy</li> <li>• objaśnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce</li> <li>• formułuje pytania adresowane do bohatera</li> <li>• wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu</li> <li>• analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie</li> <li>• wyszukuje w tekście kolokwializmy</li> <li>• przedstawia opinię na temat wartości w życiu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach</li> <li>• uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą</li> <li>• określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci</li> <li>• ocenia i określa postawę bohaterów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania</li> </ul>  |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |   |  |   |   |
|--|---|---|--|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ   |   |  |   |   |
| „łączą, przeczą, coś wynika... – taka zdań tych specyfika”.<br>Zdania złożone współzrędnie | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje zdanie złożone</li> <li>zna pojęcie <i>zdanie współzrędnie złożone</i></li> <li>wie, że istnieją różne typy zdań współzrędnie złożonych, zna niektóre z nich</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdania współzrędnie złożone</i> na przykładach</li> <li>zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe</li> <li>zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współzrędnie złożonych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia treści przekazywane przez zdania współzrędnie złożone różnego typu</li> <li>określa typy zdań złożonych współzrędnie</li> <li>przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współzrędnie złożonych, używając wykresów</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrędnie złożonych różnego typu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie tworzy zdania współzrędnie złożone różnego typu</li> <li>bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrędnie złożonych różnego typu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współzrędnie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                       | Wymagania   |   |   |   |  |
|---|---|---|---|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ   |   |   |   |  |
| „Gdzie diabeł nie może...”. Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta tekst legendy oraz informacje na temat Twardowskiego</li> <li>• wymienia bohaterów utworu</li> <li>• wyodrębnia kwestie wypowiedziane przez poszczególnych bohaterów</li> <li>• zna pojęcie <i>cudzysłów</i></li> <li>• zna funkcję przypisów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje legendę o panu Twardowskim z treścią wiersza, wskazuje podobieństwa i różnice</li> <li>• wskazuje postacie pierwszoplanowe</li> <li>• dopasowuje emotikony do ilustracji</li> <li>• określa na podstawie przypisów znaczenie większości wyrazów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia tytuł utworu</li> <li>• nadaje jednorodne językowo tytuły ilustracjom obok tekstu</li> <li>• rozpoznaje nastrój zdarzeń i emocje bohaterów</li> <li>• określa funkcję cudzysłówów w tekście wiersza</li> <li>• określa na podstawie przypisów znaczenie wszystkich wyrazów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa fantastyczny i realistyczny charakter zdarzeń przedstawionych na ilustracjach</li> <li>• wyodrębnia w tekście wyrazy wpływające na nastrój tajemniczości</li> <li>• czyta tekst z podziałem na role, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów</li> <li>• wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze</li> <li>• rozpoznaje znaczenie łańcuchowych wyrazów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje różne elementy świata przedstawionego utworu, swobodnie wykorzystując werbalne i pozawerbalne środki wyrazu</li> <li>• tworzy opowieść z perspektywy świadka zdarzeń, oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu</li> </ul> |

ROZDZIAŁ IV BAWIĄCY SIĘ SŁOWAMI

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |  |   |  |   |
|---|--|--|---|--|---|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|   | UCZEŃ  |  |   |  |   |
| „Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu”. Jan Sztudynger, <i>Fraszki</i> (wybór) | <ul style="list-style-type: none"> <li>czyta uważnie teksty fraszek Jana Sztudyngera</li> <li>zna pojęcie <i>apostrofa</i></li> <li>zna pojęcie <i>puenta</i></li> <li>opisuje wyobrażenie muzy</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa tematykę fraszek</li> <li>objaśnia pojęcie <i>apostrofa</i></li> <li>objaśnia pojęcie <i>puenta</i></li> <li>prezentuje wyobrażenie poety</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa charakter fraszek</li> <li>objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie</li> <li>rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej</li> <li>rozpoznaje apostrofę i puentę</li> </ul>                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego</li> <li>określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego</li> <li>wskazuje analogie między tekstami fraszek a ich ilustracją</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat stylów funkcjonalnych języka</li> </ul>                               |
| „Spacerkiem wśród słowników”. Słowniki języka polskiego i wyrazów obcych                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów</li> <li>podjekuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych</li> <li>zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych</li> <li>korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych</li> <li>objaśnia budowę haseł w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych</li> <li>uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników</li> <li>rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego</li> <li>tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |   |   |  |  |
|--|---|---|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |   |   |  |  |
| „Czasem utopce bywają w kropce”. <b>Dedykacja – rady dla piszących.</b> Maciej Wojtyszko, <i>Saga rodu Klaptunów</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst</li> <li>• wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera</li> <li>• czyta rady dla piszących dedykację</li> <li>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje miejsce zdarzeń</li> <li>• opowiada o marzeniach głównego bohatera</li> <li>• pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje głównego bohatera</li> <li>• objaśnia, na czym polega potęga słowa</li> <li>• wyraża opinię na temat poezji</li> <li>• pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze</li> <li>• omawia zachowania postaci fantastycznych</li> <li>• zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji</li> <li>• pisze bezbłędną dedykację</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim</li> <li>• tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu</li> </ul> |
| „Zacznij dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia kolejne litery alfabetu</li> <li>• zna różnicę między głoską a literą</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce</li> <li>• zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie</li> <li>• odróżnia samogłoski od spółgłosek</li> </ul>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul>   |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                  | Wymagania  |  |  |   |  |
|--|--|--|--|---|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ  |  |  |   |  |
| „Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i></li> <li>podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne</li> <li>wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością</li> <li>wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością</li> <li>wymienia spółgłoski nieposiadające odpowiedników bezdźwięcznych</li> <li>wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głoski dźwięcznej</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul> |
| „Odgłosy świata”. Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze</i></li> <li>wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze</i></li> <li>określa adresata wypowiedzi lirycznej</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>onomatopeja</i></li> <li>określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja</li> <li>określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego</li> </ul>                                       |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |  |   |  |  |
|---|--|--|---|--|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |  |   |  |  |
| „Nadstaw ucha! Co ja słyszę?...”.<br>Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych             | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul> |
| „Tylko się nie nudź! ... czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”.<br>Spółgłoski miękkie i twarde | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna różne funkcje litery <i>i</i></li> <li>zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i></li> <li>zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i></li> <li>objaśnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i></li> <li>odróżnia spółgłoski twarde od miękkich</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i></li> <li>wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich</li> <li>stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmięczonych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i></li> <li>zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmięczone</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul>  |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                     | Wymagania  |  |  |   |  |
|---|--|--|--|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |  |  |   |  |
| „Czy cień rymuje się z <i>wiem?</i> ”.<br>Józef Ratajczak, <i>Cień na ścianie</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza</li> <li>• wie, że istnieją różne typy rymów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje definicję pojęcia <i>rym</i></li> <li>• zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje uosobienie w wierszu</li> <li>• odróżnia rymy żeńskie od męskich</li> <li>• zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów</li> <li>• określa funkcję rymów w wierszu</li> <li>• tworzy różne typy rymów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów</li> </ul>  |
| „Opowieści nie tylko na dobranoc”.<br>Oznaczanie spółgłosek miękkich              | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>• zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich</li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi</li> </ul>          | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich</li> </ul> |
| „To co się da, podziel na dwa...”.<br>Sylaba i dzielenie wyrazów                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska</li> <li>• dzieli wyrazy na sylaby</li> <li>• czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab</li> <li>• zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii</li> <li>• wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby</li> <li>• używa terminu <i>zgłoska</i> wymiennie z terminem <i>sylaba</i></li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul>  |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                   | Wymagania  |   |   |  |  |
|---|--|---|---|--|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |   |   |  |  |
| „Wszystkie drogi prowadzą do...”.<br>Stanisław Młodożeniec, <i>Kulawa droga</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów</li> <li>podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotkach</li> <li>zna pojęcie <i>rytm</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu</li> <li>podaje liczbę sylab w poszczególnych wersach</li> <li>wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu</li> <li>podaje przykłady rymów i określa ich typy</li> <li>wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu</li> <li>określa funkcję rymów w wierszu</li> <li>analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem</li> </ul>  |
| „Malować świat w barwnej postaci”.<br>Czesław Miłosz, <i>Wyprawa do lasu</i>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>czyta uważnie wiersz</li> <li>nazywa wrażenia czytelnicze</li> <li>wskazuje epitety w wierszu</li> <li>zna pojęcie <i>nastrój wiersza</i></li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>czyta głośno fragmenty wiersza</li> <li>opisuje sytuację z wiersza</li> <li>wskazuje porównanie</li> <li>określa nastrój utworu</li> </ul>                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje sytuację z wiersza</li> <li>wymienia środki poetyckie użyte do opisu słońca</li> <li>przedstawia własnymi słowami obraz poetycki</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>ustala nadawcę i odbiorcę wypowiedzi</li> <li>objaśnia znaczenie metafor</li> <li>analizuje wpływ różnych środków poetyckich na nastrój wiersza</li> </ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje tekst wiersza na poziomie metaforycznym</li> <li>opisuje wybrane miejsce, wykorzystując funkcjonalnie poetyckie środki językowe</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania   |   |   |   |  |
|---|---|---|---|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ   |   |   |   |  |
| „Koncert na dwa stawy i ptaków kapelę”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty – <i>Koncert wieczorny</i> )     | <ul style="list-style-type: none"> <li>słucha uważnie fragmentu <i>Pana Tadeusza</i></li> <li>wymienia bohaterów koncertu</li> <li>wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze</li> <li>wymienia elementy wpływające na rytm utworu</li> <li>posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>melorecytacja</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa i opisuje miejsce zdarzeń</li> <li>wyodrębnia kolejne części opisu</li> <li>wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei</li> <li>określa charakter epitetów użytych w utworze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarskimi</li> <li>nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu</li> <li>analizuje warstwę brzmieniową utworu</li> <li>opisuje obrazy poetyckie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża swoją opinię na temat miejsc zaprezentowanych na obrazach</li> <li>określa, jak zmienia się nastrój utworu</li> <li>określa funkcję dźwiękonaśladownictwa</li> <li>określa funkcję metafor</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego</li> </ul> |
| „Pejzaże słowem malowane”. <b>Opis krajobrazu – rady dla piszących.</b> Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa różne elementy krajobrazu</li> <li>zna kompozycję opisu miejsca</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu</li> <li>używa słów podkreślających przestrzenność opisu</li> <li>tworzy prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie określeń wartościujących</li> <li>tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania</li> <li>tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>       |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                    | Wymagania  |  |  |  |   |
|--|--|--|--|--|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)   |
|  | UCZEŃ  |  |  |  |   |
| „Ja cię widzą, tak cię piszą”. Frazeologizmy                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i></li> <li>objaśnia znaczenie wybranych frazeologizmów</li> </ul>                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia dosłowne i niedosłowne użycie związków wyrazowych</li> <li>objaśnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia znaczenie większości podanych frazeologizmów</li> <li>używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i funkcjonalnie postępuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi</li> </ul>  |
| „SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i></li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>, stara się je stosować</li> </ul>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje zakończenia <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i></li> </ul> |
| „Pójdź po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowy”. Słownik frazeologiczny | <ul style="list-style-type: none"> <li>podjmuje próby korzystania ze frazeologicznego</li> <li>wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna funkcję słownika frazeologicznego</li> <li>korzysta ze słownika frazeologicznego</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawnie postępuje się ze słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>celowo korzysta ze słowników różnego typu</li> </ul>   |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania   |  |   |  |  |
|--|---|--|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ   |  |   |  |  |
| „Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny</li> <li>rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny</li> <li>objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form</li> <li>wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych</li> </ul>   |
| „Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i></li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i></li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady dotyczące pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i>, stara się je stosować</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>stosuje zasady pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>poprawnie zapisuje końcówki <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i></li> </ul> |

ROZDZIAŁ V MALI I WIELCY PODRÓŻNICY

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania  |  |   |  |  |
|--|--|--|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ  |  |   |  |  |
| „Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, w <i>osiemdziesiąt dni dookoła świata</i> (fragmenty)   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i></li> <li>opisuje okoliczności zdarzenia</li> <li>zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia postacie epizodyczne</li> <li>rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu</li> <li>ocenia decyzję bohatera</li> <li>objaśnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i></li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje informacje o bohaterach drugoplanowych</li> <li>wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat</li> <li>wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać <i>podróżniczą</i></li> </ul>     | <ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcjonista, stoicki spokój</i></li> <li>wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera</li> <li>podaje przykłady innych powieści podróżniczych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo wykorzystuje w pracach projektowych informacje wyszukane w różnych źródłach informacji</li> </ul> |
| „Do odważnych świat należy”. <b>Sprawozdanie – rady dla piszących.</b> Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>czyta ze zrozumieniem tekst</li> <li>pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości</li> <li>czyta rady dla piszących sprawozdanie</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów</li> <li>opisuje wrażenia uczestników wycieczki</li> <li>opisuje miejsca</li> <li>pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje mapę podróży bohaterów</li> <li>przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń</li> <li>opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika</li> <li>pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście</li> <li>rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym</li> <li>wyciąga wnioski na podstawie wypowiedzi bohatera</li> <li>pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży</li> </ul>       |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku                                   | Wymagania  |   |   |   |  |
|---|--|---|---|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |   |   |   |  |
| „W podróży z... Panem Samochodzikiem”.<br>Zasady użycia znaków interpunkcyjnych | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi</li> <li>• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzi</li> <li>• zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi</li> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniach pojedynczych złożonych</li> </ul> |

| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku   | Wymagania  |  |   |   |  |
|---|--|--|---|---|--|
|   | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | (ocena: celujący)  |
|   | UCZEŃ  |  |   |   |  |
| „Mercedes, alchemik i kalafiory, czyli detektywi w Nieborzu”. Adam Bahdaj, <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa temat utworu</li> <li>wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń</li> <li>formułuje pytania dotyczące tekstu</li> <li>zna pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i></li> <li>określa narratora w utworze</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>notuje informacje o miejscu zdarzeń</li> <li>formułuje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze</li> <li>objaśnia pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i></li> <li>wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów</li> <li>posługuje się ze zrozumieniem pojęciem <i>dedukcja</i></li> <li>wnioskuje na temat zachowania bohatera</li> <li>rozpoznaje uczucia bohaterki tekstu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje wiedzę na temat bohaterów</li> <li>wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu</li> <li>wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu</li> <li>określa funkcję stylistyczną kolokwializmów w wypowiedziach bohaterów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu</li> </ul> |



| Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku  | Wymagania  |   |   |  |  |
|--|--|---|---|--|--|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | (ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ  |   |   |  |  |
| „Každy ma swój biegun ... do zdobycia”. Jasiak Mela, <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty) | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście</li> <li>ogląda fotografie Spitzbergenu</li> <li>cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergenu</li> <li>opowiada o zdarzeniach</li> <li>zna pojęcie <i>pamiętnik</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń</li> <li>wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanych miejsc</li> <li>wymienia uczestników zdarzeń</li> <li>określa cechy głównego bohatera</li> <li>objasnia pojęcie <i>pamiętnik</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście</li> <li>opisuje krajobraz wyspy</li> <li>formułuje pytania nawiązujące do tekstu</li> <li>wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów</li> <li>używa ze zrozumieniem pojęcia <i>kontrargument</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>komentuje w żartobliwy sposób informacje na temat miejsca zdarzeń</li> <li>funkcjonalne wykorzystuje różnorodne środki artystyczne w opisie wyspy</li> <li>formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące działań bohaterów</li> <li>interpretuje tytuł utworu w odniesieniu do tekstu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektowych wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych</li> </ul> |

| Sprawności | Wymagania |
|------------|-----------|
|------------|-----------|

|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo<br>dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)  |
|--|---|---|--|---|---|
|  | UCZEŃ   |   |  |   |   |
| <b>I. Kształcenie literackie i kulturowe</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu</li> <li>dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu</li> <li>wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach</li> </ul>          | <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach</li> <li>analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką</li> <li>analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym</li> <li>podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych</li> <li>dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych</li> <li>stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów</li> <li>dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich</li> <li>w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny</li> <li>kreatywnie wykorzystuje</li> </ul> |
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>fikcja literacka</i></li> <li>wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości</li> <li>wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości</li> <li>wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach</li> </ul>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej</li> <li>wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych</li> <li>wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni</li> </ul> |   |

| Sprawności | Wymagania   |  |  |  |   |
|------------|---|--|--|--|---|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)  |
|            | UCZEŃ   |  |  |  |   |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich</li> <li>omawia funkcję mitów i legend</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji</li> </ul> | <p>posiada wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> <li>ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury</li> </ul> |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i>, <i>uosobienie</i>, <i>ożywienie</i>, <i>wyraz dźwiękonaśladowczy</i>, <i>apostrofa</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach</li> </ul>                        |   |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu</li> <li>wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu</li> </ul>                              |   |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |   |                                      |
|------------|---|---|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów</li> </ul>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź</li> <li>zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>dialog</i></li> </ul>                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia sposób zapisu dialogu w tekście</li> </ul>  |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |   |                                      |
|------------|---|---|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i></li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach</li> </ul>      |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i></li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu</li> </ul>   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa cechy bohaterów różnych typów</li> <li>objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa tematykę utworu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia tematykę utworu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa problematykę utworu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problematykę utworu</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>wątek</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>wątek</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i></li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>skazuje różne wątki w utworze</li> </ul>   |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |   |                                      |
|------------|---|---|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa swoje reakcje czytelnicze</li> </ul>                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury</li> </ul>                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury</li> </ul>                                   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie proste przerośne znaczenia w tekstach</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>odczytuje przerośne sensory utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przerośnych znaczeń w tekstach</li> </ul>                 |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu</li> </ul>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne rozumienie utworu</li> </ul>                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia swoje rozumienie utworu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu</li> </ul>        |                                      |

| Sprawności | Wymagania  |  |  |  |                                      |
|------------|--|--|--|--|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ  |  |  |  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podejmuje próbę interpretacji tekstów</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia</li> </ul>                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury</li> </ul>     |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia bohatera literackiego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu</li> </ul>                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury</li> </ul>                 |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje tekst literacki rozpoznaje artykuł prasowy</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje tekst informacyjny</li> <li>• wymienia cechy artykułu prasowego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odróżnia tekst literacki od informacyjnego</li> <li>• odróżnia tekst prasowy od literackiego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego</li> </ul>            |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |  |   |   |                                      |
|------------|---|--|---|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |  |   |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>odczytuje informacje wyrażone wprost</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio</li> </ul>                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa temat tekstu</li> <li>używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyciąga wnioski z tekstu</li> <li>odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa główną myśl tekstu</li> <li>odczytuje przesłania legend i mitów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje i interpretuje główną myśl tekstu</li> <li>formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i></li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia w tekście części kompozycyjne</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia</li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia relacje między częściami wypowiedzi</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wydobywa z tekstu wskazane informacje</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje informacje z tekstu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia informacje ważne od drugorzędnych</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>hierarchizuje informacje</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje określenia opisujące i oceniające</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia określenia opisujące od oceniających</li> </ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia subiektywny charakter opinii</li> </ul>   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje czytany utwór jako komiks</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje charakterystyczne cechy komiksu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>unkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje komiks jako tekst kultury</li> </ul>  |                                      |



| Sprawności | Wymagania   |  |   |  |                                      |
|------------|---|--|---|--|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |  |   |  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego</li> <li>odróżnia film od programu informacyjnego</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje różne teksty kultury</li> <li>wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych</li> </ul>                              |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego</li> <li>posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i></li> <li>wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy</li> <li>rozpoznaje wybrane gatunki filmowe</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych</li> <li>posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego</li> <li>określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową</li> </ul>  |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |   |                                      |
|------------|---|---|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat treści tekstów kultury</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)</li> </ul>                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych</li> </ul> |                                      |

| Sprawności               | Wymagania   |   |  |   |  |
|--------------------------|---|---|--|---|--|
|                          | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|                          | UCZEŃ   |   |  |   |  |
| II. Kształcenie językowe | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki</li> </ul>        | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje różnice między różnymi częściami mowy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki</li> <li>swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu</li> <li>swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji</li> </ul> |
|                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje odmienne części mowy</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje nieodmienne części mowy</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy</li> </ul>                   |  |
|                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje formy bezokolicznika</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie funkcję bezokolicznika</li> </ul>                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach</li> </ul> |  |
|                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>oddziela temat fleksyjny od końcówki</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii</li> <li>przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej</li> </ul>   |

| Sprawności | Wymagania   |   |   |  |  |
|------------|---|---|---|--|--|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|            | UCZEŃ   |   |   |  |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi</li> </ul> | <p>w każdej sytuacji komunikacyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi</li> <li>samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania</li> </ul> |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej</li> </ul>   |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości</li> </ul>                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy</li> </ul>        |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i></li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu</li> </ul>           |  |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |  |                                      |
|------------|---|---|--|--|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych</li> <li>nazywa niektóre typy związków wyrazowych</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcia <i>związek zgody</i>, <i>związek rzędu</i>, <i>związek przynależności</i></li> <li>wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody</i>, <i>związek rzędu</i>, <i>związek przynależności</i></li> <li>odróżnia różne typy związków wyrazowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi</li> </ul>    |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu</li> </ul>                                       |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |  |  |  |                                      |
|------------|---|--|--|--|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |  |  |  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej</li> </ul>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka</li> </ul>   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny</li> </ul>   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi</li> </ul>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wyrazy wieloznaczne</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi</li> </ul>                     |                                      |

| Sprawności | Wymagania  |  |   |  |                                      |
|------------|--|--|---|--|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ  |  |   |  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu</li> </ul>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje</li> </ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi</li> </ul>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się</li> </ul>                       |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i></li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi</li> </ul>                        |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu</li> </ul>   |                                      |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |   |                                      |
|------------|---|---|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie, że tekst jest komunikatem</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozdziela typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny</li> </ul>                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów</li> </ul>                                      |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa sytuację komunikacyjną</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji</li> </ul>        |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozastawnej</li> </ul>                     |                                      |



| Sprawności | Wymagania  |  |  |   |                                      |
|------------|--|--|--|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ  |  |  |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba</i></li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia różnicę między głoską a literą</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje głosek, liter, sylab</li> </ul>                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów</li> </ul>   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych</li> </ul> |                                      |

| Sprawności | Wymagania  |  |   |   |                                      |
|------------|--|--|---|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ  |  |   |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady pisowni:               <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></li> <li>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami</li> <li>– wielką i małą literą</li> <li>– przyimków i wyrażen przyimkowych</li> <li>– <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i></li> <li>– i po spółgłoskach</li> <li>– zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i></li> </ul> </li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni:               <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></li> <li>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami</li> <li>– wielką i małą literą</li> <li>– przyimków i wyrażen przyimkowych</li> <li>– <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i></li> <li>– i po spółgłoskach</li> <li>– zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów</li> </ul> </li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje w większości wyrazów zasady pisowni:               <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></li> <li>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami</li> <li>– wielką i małą literą</li> <li>– przyimków i wyrażen przyimkowych</li> <li>– <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i></li> <li>– i po spółgłoskach</li> <li>– zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów</li> </ul> </li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni:               <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></li> <li>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami</li> <li>– wielką i małą literą</li> <li>– przyimków i wyrażen przyimkowych</li> <li>– <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i></li> <li>– i po spółgłoskach</li> <li>– zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów</li> </ul> </li> </ul> |                                      |

| Sprawności                       | Wymagania   |   |  |  |  |
|----------------------------------|---|---|--|--|--|
|                                  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|                                  | UCZEŃ   |   |  |  |  |
|                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul> |  |
|                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> </ul>                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> </ul>                                  |  |
| <b>III. Tworzenie wypowiedzi</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania</li> <li>słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością</li> <li>włącza się do rozmowy w kulturalny sposób</li> </ul>                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury</li> <li>reaguje na wypowiedzi innych rozmówców</li> </ul>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi</li> <li>prezentuje własne stanowisko w rozmowie</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi</li> <li>swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych</li> </ul> |

| Sprawności | Wymagania   |   |   |   |  |
|------------|---|---|---|---|--|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|            | UCZEŃ   |   |   |   |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje argumenty w wypowiedzi</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>posługuje się argumentami w rozmowie</li> </ul>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych</li> <li>w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi</li> <li>zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów</li> <li>podjmuje działalność literacką i kulturalną</li> </ul> |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi</li> </ul>        |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście informacje</li> </ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>ocenia przydatność uzyskanych informacji</li> </ul>                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje selekcji informacji</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji</li> </ul>              |  |

| Sprawności | Wymagania  |   |   |  |  |
|------------|--|---|---|--|--|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|            | UCZEŃ  |   |   |  |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzi blog internetowy</li> <li>• tworzy prezentacje multimedialne</li> <li>• redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową</li> </ul> |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• głosowo interpretuje tekst</li> </ul>   |  |

| Sprawności | Wymagania   |   |   |   |                                      |
|------------|---|---|---|---|--------------------------------------|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący) |
|            | UCZEŃ   |   |   |   |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi</li> </ul>                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego</li> </ul> |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu</li> </ul>                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek</li> </ul>         |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o treści przeczytanych utworów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problematykę przeczytanych utworów</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury</li> </ul>  |                                      |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej</li> </ul>           |                                      |

| Sprawności                 | Wymagania  |  |   |   |   |
|----------------------------|--|--|---|---|---|
|                            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)   | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)  |
|                            | UCZEŃ  |  |   |   |   |
|                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów</li> </ul> |   |
|                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podejmuje próby redagowania scenariusza</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów</li> </ul>   |   |
|                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach</li> </ul>                | <ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>• funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych</li> </ul>     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach</li> </ul>                       |   |
| <b>IV. Samokształcenie</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czytając głośno, uwzględni różne znaki interpunkcyjne</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa</li> </ul>                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści</li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czytając głośno, przekazuje intencję tekstu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji</li> </ul> |

| Sprawności | Wymagania   |   |  |  |  |
|------------|---|---|--|--|--|
|            | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)   | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)  | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)  | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)   |
|            | UCZEŃ   |   |  |  |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje</li> </ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików</li> <li>wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego</li> <li>zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności)</li> <li>przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu</li> <li>opisuje źródła internetowe</li> <li>bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego</li> </ul> |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych</li> </ul>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji</li> </ul>   |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta z zasobów szkolnej biblioteki</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji</li> </ul> |  |
|            | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> <li>potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii</li> </ul>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zna budowę słownika ortograficznego</li> <li>wyszukuje hasła w encyklopedii</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych</li> <li>korzysta z informacji zawartych w encyklopedii</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje słowników</li> <li>korzysta ze słowników on-line</li> </ul>                             |  |



| Sprawności                                 | Wymagania  |  |  |   |   |
|--|--|--|--|---|---|
|  | konieczne<br>(ocena: dopuszczający)  | podstawowe<br>(ocena: dostateczny)   | rozszerzone<br>(ocena: dobry)  | dopełniające<br>(ocena: bardzo dobry)   | ponadprogramowe<br>(ocena: celujący)  |
|  | UCZEŃ  |  |  |   |   |
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia przydatność uzyskanych informacji</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych</li> </ul>        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł</li> </ul>   |   |
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna legendy związane ze swoim regionem</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu</li> </ul>  |   |
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• korzysta z internetu w celach edukacyjnych</li> <li>• kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej</li> </ul>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich</li> </ul>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań</li> </ul> |   |
| <b>Lektura obowiązkowa i uzupełniająca</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki</li> </ul>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami</li> </ul>                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych</li> </ul> |

Ocena niedostateczna otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.